

1443/15/RO
WP 219

Avizul 7/2014 privind protecția datelor cu caracter personal în Quebec

Adoptat la 4 iunie 2014

Grupul de lucru pentru protecția persoanelor în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal a fost creat în temeiul articolului 29 din Directiva 95/46/CE. Este un organ consultativ european independent, care își desfășoară activitatea în domeniul protecției datelor și al confidențialității, iar sarcinile sale sunt descrise la articolul 30 din Directiva 95/46/CE și la articolul 15 din Directiva 2002/58/CE.

Secretariatul este asigurat de Comisia Europeană, Direcția Generală Justiție și Consumatori, Direcția C (Drepturi fundamentale și cetățenia Uniunii), B-1049 Bruxelles, Belgia, Birou MO-59 02/013

Adresa web: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/index_en.htm

Grupul de lucru pentru protecția persoanelor în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal

având în vedere Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, în special articolul 29 și articolul 30 alineatul (1) litera (b),

având în vedere Regulamentul de procedură al Grupului de lucru, în special articolele 12 și 14,

ADOPTĂ PREZENTUL AVIZ:

1. INTRODUCERE ȘI CONTEXT

Legea din Quebec privind protecția informațiilor cu caracter personal în sectorul privat (*Quebec Act respecting the protection of personal information in the private sector*) a intrat în vigoare în 1994 și a fost modificată în 2000. La 19 noiembrie 2003, Legea din Quebec privind protecția informațiilor cu caracter personal în sectorul privat a fost recunoscută în Canada ca fiind similară cu PIPEDA.

O decizie a Comisiei Europene din 20 decembrie 2001 a stabilit că legea federală canadiană privind protecția datelor, și anume Legea privind protecția informațiilor cu caracter personal și documentele electronice (*Personal Information Protection and Electronic Document Act*) (denumită în continuare PIPEDA), asigură un nivel adecvat de protecție. Domeniul de aplicare al PIPEDA se limitează la prelucrarea informațiilor în cursul activităților comerciale.

La 15 aprilie 2011, Comisia a solicitat Grupului de lucru un aviz care să analizeze în ce măsură sistemul normativ din Quebec îndeplinește cerințele de aplicare a regulamentelor privind protecția datelor cu caracter personal, stabilite în documentul de lucru „Transferul datelor cu caracter personal către țări terțe: Aplicarea articolelor 25 și 26 din Directiva UE privind protecția datelor”, adoptat de Grupul de lucru la 24 iulie 1998 (denumit în continuare WP12).¹

La cea de a 81-a sesiune plenară, care a avut loc la 31 mai 2011, Grupul de lucru a desemnat CNIL ca raportor pentru acest studiu privind adecvarea.

În urma unei prime evaluări prezentate subgrupului Transferuri internaționale al Grupului de lucru „Articolul 29”, CNIL a trimis la 21 mai 2013 un chestionar Comisiei pentru accesul la informații (*Commission d'Accès à l'Information*) din Quebec (denumită în continuare CAI), pentru a obține clarificări. CAI a răspuns la 15 iulie 2013, iar la 9 septembrie 2013 a fost organizată o teleconferință între CAI și CNIL, pentru a înțelege mai bine unele aspecte ale legislației din Quebec. La 18 și 30 aprilie 2014 au fost primite informații scrise suplimentare din partea CAI.

¹ Disponibil la adresa: http://ec.europa.eu/justice/policies/privacy/docs/wpdocs/1998/wp12_en.pdf

2. LEGISLAȚIA DIN QUEBEC ȘI CANADA PRIVIND PROTECȚIA DATELOR

Quebec este o provincie situată în partea central-estică a Canadei. Este singura provincie canadiană a cărei populație vorbește predominant limba franceză, precum și singura provincie în care limba franceză este unica limbă oficială locală. Quebec este cea mai mare provincie a Canadei ca suprafață și a doua ca număr de locuitori, după Ontario. Este singura provincie din Canada în al cărei sistem juridic cauzele civile sunt reglementate de dreptul civil de inspirație franceză. Dreptul public, dreptul penal și alte domenii ale dreptului federal operează conform dreptului cutumiar canadian.

Protecția datelor cu caracter personal în Quebec este reglementată de articolele 35-41 din Codul civil al Quebec-ului și de Legea privind protecția informațiilor cu caracter personal în sectorul privat, care a intrat în vigoare în 1994 și a fost modificată în 2000².

3. EVALUAREA LEGISLAȚIEI DIN QUEBEC PRIVIND PROTECȚIA DATELOR DIN PERSPECTIVA ASIGURĂRII UNEI PROTECȚII ADECVATE A DATELOR CU CARACTER PERSONAL

Grupul de lucru subliniază că evaluarea adecvării legislației în vigoare în Quebec în domeniul protecției datelor se referă, în esență, la articolele 35-41 din Codul civil al Quebec-ului și la Legea privind protecția informațiilor cu caracter personal în sectorul privat, astfel cum a fost modificată în 2000.

Dispozițiile Codului civil al Quebec-ului și ale legii respective au fost comparate cu principalele dispoziții ale directivei, ținând seama de avizul WP12 al Grupului de lucru „Articolul 29”. Acest aviz enumeră o serie de principii care constituie „*cerința minimă pentru ca protecția să fie considerată adecvată*”.³

3.1. Definiții

Legea din Quebec prevede definiții pentru datele cu caracter personal, prelucrarea datelor cu caracter personal și consimțământ (secțiunea 2, secțiunea 1, secțiunea 14).

Deși anumite definiții nu sunt furnizate (operator de date, persoană împuternicită de către operatorul de date, terț, destinatar), toate aceste concepte sunt utilizate sau sunt deduse din diferite secțiuni ale legii.

Operatorul de date este „orice persoană care desfășoară o activitate economică” și se poate deduce din secțiunea 8 că acesta este responsabil cu stabilirea scopului prelucrării. De fapt, acesta este responsabil cu informarea persoanei vizate cu privire la modul de utilizare a informațiilor cu caracter personal colectate.

² Disponibilă la adresa: http://www2.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/dynamicSearch/telecharge.php?type=2&file=/P_39_1/P39_1_A.html

³ WP12, *Transferul datelor cu caracter personal către țări terțe: Aplicarea articolelor 25 și 26 din directiva UE privind protecția datelor*, adoptat la 24 iulie 1998, p 5.

Persoana împuternicită de către operatorul de date este „persoana care deține informațiile cu caracter personal în numele unei persoane care desfășoară o activitate economică” (secțiunea 16).

3.2. Domeniul de aplicare al legislației

Legea din Quebec se aplică informațiilor, indiferent de natura sau suportul acestora. Informațiile pot fi computerizate, ceea ce implică faptul că domeniul de aplicare al legii acoperă mijloacele automatizate. Legea nu se aplică materialelor jurnalistice, istorice sau genealogice colectate, deținute, utilizate sau comunicate pentru informarea legitimă a publicului. De asemenea, legea nu se aplică organismelor publice sau persoanelor fizice care acționează în numele unui organism public.

Deși derogarea pentru activități domestice menționată la articolul 3 din Directiva 95/46/CE nu este specificată în mod expres în legea din Quebec, această noțiune poate fi dedusă din faptul că operatorul de date este considerat a fi orice persoană care desfășoară o activitate economică.

În ceea ce privește domeniul de aplicare teritorial, decizia Comisiei Europene privind adecvarea PIPEDA prevede, printre altele, că *„ori de câte ori o provincie adoptă o lege care este în esență similară, organizațiile, categoriile de organizații sau de activități reglementate sunt exceptate de la aplicarea legislației federale pentru tranzacții intra-provinciale; legislația federală continuă să se aplice tuturor activităților de colectare, utilizare și comunicare a informațiilor cu caracter personal la nivel inter-provinsial și internațional, precum și în toate cazurile în care provinciile nu au adoptat, parțial sau integral, o legislație în esență similară”*. Această poziție este similară cu cea adoptată de Comisariatul pentru protecția vieții private (*Office of the Privacy Commissioner*) din Canada⁴.

Cu toate acestea, CAI consideră că în cazul tranzacțiilor interprovinciale și internaționale se aplică atât PIPEDA, cât și legea din Quebec. CAI precizează că, în Canada, Constituția din 1867 reglementează modul de repartizare a competențelor între guvernul federal și guvernele provinciilor, iar articolul 92 alineatul (13) prevede că *„în fiecare provincie, legiuitorul poate elabora, în mod exclusiv, legi cu privire la chestiuni care țin de [...] proprietate și drepturile civile în provincie”*. CAI consideră, de asemenea, că noțiunea de *„proprietate și drepturi civile în provincie”* se referă la orice relație între persoane și include dreptul la protecția vieții private, în care este cuprins și dreptul la protecția datelor cu caracter personal. De fapt, articolul 3 și articolele 35-41 din Codul civil al Quebec-ului prevăd norme privind protecția datelor și a vieții private.

⁴ A se vedea, de exemplu, pe site-ul web al Comisariatului pentru protecția vieții private din Canada: în general, PIPEDA se aplică activităților comerciale ale organizațiilor din toate provinciile, cu excepția organizațiilor care colectează, utilizează sau comunică informații cu caracter personal exclusiv în interiorul provinciilor care au propria legislație privind protecția vieții private, ce a fost declarată ca fiind, în esență, similară cu legislația federală. În astfel de cazuri, în locul PIPEDA se aplică legea provinciei care este, în esență, similară, în timp ce PIPEDA se aplică, în continuare, activităților sau întreprinderilor federale, precum și transferurilor interprovinciale sau internaționale de informații cu caracter personal. (http://www.priv.gc.ca/leg_c/leg_c_p_e.asp)

În plus, legea din Quebec precizează că obiectivul său este să stabilească „*norme speciale cu privire la informațiile cu caracter personal, pe care alte persoane le colectează, le dețin, le utilizează sau le comunică unor persoane terțe în cursul desfășurării unei activități economice în sensul articolului 1525 din Codul civil*” (secțiunea 1).

Trebuie specificat că, potrivit CAI, noțiunea de „desfășurare a unei activități economice” trebuie interpretată în sens larg⁵. Conform articolului 1525 din Codul civil al Quebec-ului, desfășurarea unei activități economice înseamnă „*desfășurarea de către una sau mai multe persoane a unei activități economice organizate, indiferent dacă aceasta este sau nu de natură comercială, care constă în producerea, administrarea ori înstrăinarea de bunuri sau în prestarea de servicii*”.

În concluzie, în ceea ce privește domeniul de aplicare al legii din Quebec, poziția la nivel federal diferă de poziția la nivelul provinciei. În timp ce Comisariatul pentru protecția vieții private din Canada consideră că legislația federală se aplică transferurilor de informații cu caracter personal atât la nivel interprovincial, cât și la nivel internațional, CAI consideră că legea din Quebec se aplică întotdeauna în cazurile internaționale. Această diferență de interpretare dintre Comisariatul pentru protecția vieții private din Canada și CAI nu este nouă, întrucât în 2003, după adoptarea PIPEDA, CAI a introdus o acțiune la Curtea de Apel din Quebec vizând răspunsul la întrebarea dacă competența exclusivă a PIPEDA la nivel federal este neconstituțională. Până la această dată, Curtea de Apel din Quebec nu s-a pronunțat încă⁶.

În consecință, Grupul de lucru consideră că este necesar să se clarifice domeniul de aplicare teritorial al legii din Quebec, înainte de luarea unei decizii de către Comisia Europeană cu privire la adecvarea acesteia.

3.3. Principii privind conținutul

a) Principii de bază

1) Principiul limitării scopului

Conform principiului „limitării scopului” consacrat la articolul 6 din Directiva 95/46/CE, datele se prelucrează cu un scop specific, iar ulterior se utilizează sau se comunică numai în măsura în care acest lucru nu este incompatibil cu scopul transferului. Singurele excepții de la această regulă sunt cele necesare într-o societate democratică din unul din motivele menționate la articolul 13 din directivă⁷.

⁵ Potrivit CAI, se poate considera că un operator desfășoară o activitate economică, dacă acesta exercită o activitate legală și întreprinde acțiuni cu scopul de a presta un serviciu care răspunde unei nevoi specifice (de exemplu, coordonarea și supervizarea combaterii dopajului).

⁶ *Décret 1368-2003 concernant un renvoi à la Cour d'appel relatif à la Loi sur la protection des renseignements personnels et les documents électroniques* (Decretul 1368-2003 privind sesizarea Curții de Apel cu privire la Legea privind protecția informațiilor cu caracter personal și documentele electronice), 17 decembrie 2003.

⁷ WP12, *Transferul datelor cu caracter personal către țări terțe: Aplicarea articolelor 25 și 26 din directiva UE privind protecția datelor*, adoptat la 24 iulie 1998.

Grupul de lucru consideră că principiul limitării scopului este pus în aplicare în Quebec prin articolul 37 din Codul civil al Quebec-ului, care precizează că *„orice persoană care întocmește un dosar privind o altă persoană [...] poate colecta numai informații relevante pentru obiectivul declarat al dosarului și nu poate, fără consimțământul persoanei vizate sau fără a fi autorizată prin lege, să comunice astfel de informații terților sau să le utilizeze în scopuri incompatibile cu scopul pentru care a fost întocmit dosarul”*.

Secțiunile 4, 5 și 13 din legea din Quebec prevăd aceleași principii, și anume că obiectivul dosarului trebuie comunicat și că informațiile colectate nu pot fi comunicate sau utilizate în alt scop decât cel pentru care au fost colectate.

2) Principiul calității și proporționalității datelor

Conform principiului „calității și proporționalității datelor”, datele trebuie să fie exacte și, dacă este necesar, actualizate. Acestea trebuie să fie adecvate și relevante, fără a fi excesive în raport cu scopul pentru care sunt transferate sau prelucrate⁸. În plus, articolul 6 din Directiva 95/46/CE prevede că datele trebuie prelucrate în mod corect și legal și trebuie păstrate, într-o formă care permite identificarea persoanelor vizate, nu mai mult decât este necesar pentru scopul pentru care au fost colectate sau pentru care sunt ulterior prelucrate.

Grupul de lucru consideră că legea din Quebec include în mod explicit principiul calității datelor, deoarece:

- datele trebuie colectate prin mijloace legale (secțiunea 5);
- orice persoană care întocmește un dosar privind o altă persoană trebuie să aibă motive întemeiate și legitime pentru această acțiune (secțiunea 4);
- obiectivul dosarului trebuie comunicat (secțiunea 4);
- informațiile colectate nu pot fi comunicate sau utilizate în alte scop decât cel pentru care au fost colectate (secțiunea 13);
- orice dosar privind o altă persoană trebuie să fie actualizat și exact (secțiunea 11);
- după ce obiectivul unui dosar a fost atins, informațiile conținute în acesta nu pot fi utilizate decât cu consimțământul persoanei vizate (secțiunea 14);
- consimțământul este valabil numai pentru perioada de timp necesară în vederea atingerii scopului pentru care a fost solicitat (secțiunea 14);
- deținerea este prescrisă prin lege sau reglementare guvernamentală (secțiunea 12).

În plus, în ceea ce privește principiul proporționalității, legea din Quebec prevede că *„orice persoană care colectează informații cu caracter personal pentru a întocmi un dosar privind o altă persoană sau pentru a consemna informații cu caracter personal într-un astfel de dosar poate colecta numai informațiile necesare pentru atingerea obiectivului dosarului”* (secțiunea 5).

⁸

Idem

3) Principiul transparenței

Conform principiului „transparenței” consacrat la articolele 10 și 11 din directivă, persoanelor fizice trebuie să li se comunice scopul prelucrării datelor și identitatea operatorului de date din țara terță, precum și alte informații în măsura în care acestea sunt necesare pentru asigurarea corectitudinii. Singurele excepții permise sunt cele prevăzute la articolul 11 alineatul (2) și articolul 13 din directivă⁹.

Legea din Quebec prevede că persoana care colectează informații cu caracter personal trebuie să furnizeze persoanei vizate:

- informații privind obiectivul dosarului [secțiunea 8 punctul (1)];
- informații privind modul în care vor fi utilizate datele [secțiunea 8 punctul (2)];
- informații privind persoana care va accesa datele colectate în cadrul activității [secțiunea 8 punctul (2)];
- informații privind locul în care este păstrat dosarul [secțiunea 8 punctul (3)];
- informații privind drepturile de acces și de rectificare [secțiunea 8 punctul (3)].

Atunci când datele sunt colectate de la un terț, legea din Quebec prevede că persoana vizată trebuie să își dea consimțământul pentru colectarea de la terț a informațiilor cu caracter personal care o privesc. Dacă terțul este un operator de date (persoana care desfășoară o activitate economică), sursa informațiilor trebuie indicată și inclusă în dosar.

Cu toate acestea, legea din Quebec nu impune identificarea „persoanei care desfășoară o activitate economică” sau a persoanei responsabile cu accesarea și protecția informațiilor cu caracter personal. Grupul de lucru recomandă ca datele de contact ale „persoanei care desfășoară o activitate economică” să fie întotdeauna comunicate persoanei vizate.

Conștientă de această situație, CAI a recomandat în raportul său pe cinci ani din 2011 ca legea din Quebec să fie modificată pentru a include funcția de „manager de acces și protecție”, care ar permite persoanei vizate să dispună de un punct de contact în cadrul întreprinderii.

În ceea ce privește informațiile despre credite, transparența pare să fie mai strictă. Persoana care colectează astfel de informații este denumită „agent de informații cu caracter personal” și trebuie să fie înregistrată la CAI. Registrul este pe deplin accesibil la cerere, în mod gratuit. În plus, agentul de informații cu caracter personal trebuie să o înștiințeze pe persoana vizată că are drept de acces și de rectificare (secțiunea 19).

4) Principiul securității

Conform principiului „securității” consacrat la articolul 17 din directivă, operatorul de date trebuie să ia măsuri de securitate tehnice și organizatorice, adecvate riscurilor pe care le prezintă prelucrarea. Orice persoană care acționează sub autoritatea operatorului de date,

⁹

Idem

inclusiv persoana împuternicită de acesta, trebuie să prelucreze datele numai dacă primește instrucțiuni în acest sens de la operator¹⁰.

Legea din Quebec prevede un principiu de securitate adaptat la sensibilitatea informațiilor. Secțiunea 10 precizează că „o persoană care desfășoară o activitate economică trebuie să ia măsurile de securitate necesare pentru a asigura protecția informațiilor cu caracter personal colectate, utilizate, comunicate, păstrate sau distruse și care sunt rezonabile având în vedere sensibilitatea informațiilor, scopurile în care urmează să fie utilizate, cantitatea și distribuția informațiilor și suportul pe care sunt stocate”.

Toate persoanele împuternicite de operator trebuie să aplice principiul securității, deoarece legea din Quebec se aplică „oricărei persoane care desfășoară o activitate economică” și care „colectează, deține, utilizează sau comunică” informații cu caracter personal (secțiunea 1).

Grupul de lucru consideră că legislația din Quebec trebuie să definească în mod clar noțiunea de *informații sensibile*, pentru a îmbunătăți eficiența principiului securității.

5) Dreptul de acces, de rectificare și de opoziție

Persoana vizată trebuie să aibă dreptul de a obține o copie a tuturor datelor prelucrate care o privesc, precum și dreptul de a rectifica datele respective dacă acestea se dovedesc a fi inexacte. În anumite situații, persoana vizată trebuie să fie, de asemenea, în măsură să obiecteze față de prelucrarea datelor care o privesc. Singurele cazuri în care nu se exercită aceste drepturi sunt cele prevăzute la articolul 13 din directivă¹¹.

Articolul 38 din Codul civil al Quebec-ului prevede că orice persoană poate examina și poate obține rectificarea unui dosar care o privește și care este deținut de o altă persoană în vederea luării unei decizii în privința sa sau pentru a informa un terț. Un astfel de acces este gratuit. Mai mult, o copie a dosarului trebuie să poată fi obținută la un cost rezonabil. Informațiile conținute în dosar trebuie să fie accesibile într-o transcriere inteligibilă.

Articolul 39 precizează că accesul și rectificarea nu pot fi refuzate de către operatorul de date, decât dacă acesta are motive întemeiate și legitime pentru a proceda în acest fel sau dacă informațiile pot aduce prejudicii grave unui terț. Trebuie remarcat că articolul 13 din Directiva 95/46/CE nu permite nicio limitare a dreptului de acces pe baza interesului legitim al operatorului de date.

În sfârșit, articolul 40 din Codul Civil al Quebec-ului prevede că „orice persoană poate obține rectificarea informațiilor conținute într-un dosar care o privește și care sunt inexacte, incomplete sau echivoce; de asemenea, aceasta poate obține ștergerea informațiilor perimate ori a celor pe care scopul dosarului nu le justifică sau poate depune la dosar observațiile sale scrise.”

¹⁰ Idem
¹¹ Idem

Legea din Quebec prevede și alte elemente. Aceasta impune operatorilor de date să confirme, la cererea persoanei vizate, că există un dosar și să îi comunice acesteia orice informații cu caracter personal care o privesc (secțiunea 27). Persoana vizată are, de asemenea, dreptul de a obține ștergerea oricăror informații cu caracter personal care nu au fost colectate conform legii (secțiunea 28).

Cererile de acces se depun în scris și sunt gratuite (secțiunile 30 și 33). Atunci când depune o astfel de cerere, persoana vizată trebuie să demonstreze că este persoana vizată sau reprezentantul, moștenitorul ori succesorul persoanei respective.

Operatorul are la dispoziție 30 de zile pentru a răspunde unei cereri. În caz de refuz, acesta trebuie să informeze persoana vizată în scris, precizând motivele, și să îi indice acesteia toate căile de atac de care dispune (secțiunea 34).

În sfârșit, la fel ca și directiva, legea din Quebec prevede situațiile în care accesul poate fi restricționat (secțiunile 39, 40 și 41):

- dacă obstrucționează o anchetă al cărei scop este prevenirea, detectarea sau reprimarea infracțiunilor sau a încălcărilor legii (secțiunea 39);
- dacă afectează procedurile judiciare care interesează una dintre persoane (secțiunea 39);
- dacă poate dezvălui informații cu caracter personal despre un terț sau dacă existența unor astfel de informații și divulgarea lor pot prejudicia grav persoana terță (secțiunea 40).

În ceea ce privește dreptul de opoziție, secțiunea 23 prevede că persoana vizată se poate opune utilizării informațiilor care o privesc în scopuri de prospectare comercială sau filantropică. În plus, secțiunea 13 prevede că datele colectate nu pot fi trimise unui terț și/sau utilizate în alte scopuri, decât dacă persoana vizată își dă consimțământul în mod valabil sau dacă astfel de comunicări și utilizări sunt prevăzute de lege.

6) Restricții privind transferurile ulterioare

Conform principiului „restricțiilor privind transferurile ulterioare”, transferurile ulterioare ale datelor cu caracter personal de către destinatarul transferului inițial de date trebuie permise numai dacă următorii destinatari (respectiv, destinatarii transferurilor ulterioare) sunt supuși, de asemenea, unor norme care asigură un nivel adecvat de protecție. Singurele excepții permise sunt cele prevăzute la articolul 26 alineatul (1) din directivă¹².

Legea din Quebec prevede numai că operatorul de date trebuie să ia toate măsurile rezonabile pentru a se asigura că informațiile nu vor fi utilizate în scopuri care nu sunt relevante pentru obiectivul dosarului sau nu vor fi comunicate unor terți fără consimțământul persoanelor vizate (secțiunea 17). Legea din Quebec nu specifică însă ce mijloace trebuie folosite în acest scop. Deși CAI recomandă utilizarea mijloacelor contractuale, aceasta nu este o cerință

¹²

Idem

obligatorie. Până în prezent, CAI nu a putut oferi un exemplu de contract pentru transferuri în afara Quebec-ului¹³.

În schimb, PIPEDA prevede că o organizație este responsabilă pentru informațiile cu caracter personal aflate în posesia sau custodia sa, inclusiv pentru informațiile care au fost transferate către o parte terță pentru prelucrare, și că aceasta trebuie să utilizeze mijloace contractuale sau de altă natură pentru a asigura un nivel comparabil de protecție în perioada în care informațiile sunt prelucrate de partea terță. În această privință, trebuie reamintit faptul că, în avizul său referitor la adecvarea Legii canadiene privind informațiile cu caracter personal și documentele electronice, Grupul de lucru a indicat că „*transferul de date în afara Canadei ar necesita utilizarea unor dispoziții contractuale sau a altor dispoziții obligatorii care să asigure un nivel comparabil de protecție*” și a încurajat autoritățile canadiene să publice orientări în acest scop¹⁴.

Potrivit CAI, în cazurile internaționale trebuie respectate atât PIPEDA, cât și legea din Quebec. Cu alte cuvinte, legea din Quebec specifică în mod clar că operatorul de date este responsabil, întrucât acesta trebuie să ia toate măsurile rezonabile pentru a se asigura că informațiile nu vor fi utilizate în mod abuziv, iar PIPEDA precizează că legăturile contractuale pot constitui un mijloc de garantare a protecției.

Până în prezent, nu există nicio decizie privind punerea în aplicare a articolului 17 din legea din Quebec, deoarece CAI nu a inițiat nicio anchetă din proprie inițiativă și nici nu a primit vreo plângere individuală.

În concluzie, Grupul de lucru își menține poziția expusă în WP 39 și consideră că, de regulă, în cazul transferurilor ulterioare trebuie utilizate dispoziții contractuale sau alte dispoziții obligatorii, pentru a se asigura un nivel de protecție comparabil. Nivelul de protecție comparabil se referă la *toate* principiile privind protecția datelor, nefiind limitat la scopurile prelucrării și la cerința de obținere a consimțământului pentru comunicarea ulterioară a datelor cu caracter personal.

În sfârșit, consimțământul nu trebuie promovat ca temei juridic general pentru transferurile ulterioare, întrucât în acest caz destinatarul nu se mai angajează să ia măsuri pentru a asigura un nivel adecvat de protecție; prin urmare, această situație trebuie să rămână o excepție.

¹³ Al doilea chestionar pentru CAI, aprilie 2014.

¹⁴ Avizul 2/2001 referitor la adecvarea Legii canadiene privind informațiile cu caracter personal și documentele electronice, WP 39, p. 6.

b) Alte principii

1) Date sensibile

În cazul în care sunt implicate categorii de date „sensibile” (cum sunt cele menționate la articolul 8 din directivă), trebuie instituite garanții suplimentare, cum ar fi cerința ca persoana vizată să-și dea consimțământul explicit pentru prelucrare¹⁵.

Legea din Quebec nu interzice colectarea datelor sensibile. Cu toate acestea, sensibilitatea trebuie avută în vedere atunci când se iau măsurile necesare pentru a asigura protecția informațiilor colectate (secțiunile 10 și 14).

Nici legea din Quebec și nici PIPEDA nu prevăd definiții specifice pentru datele sensibile și noțiunea de sensibilitate.

În plus, trebuie reamintit faptul că, în conformitate cu legea din Quebec, consimțământul este necesar, de regulă, înainte de prelucrarea datelor.

Prin urmare, Grupul de lucru ar dori să se utilizeze în mod sistematic un nivel de protecție mai ridicat atunci când sunt prelucrate date sensibile și a încurajat autoritățile din Quebec și CAI să depună eforturi în această direcție. Acest nivel de protecție mai ridicat nu trebuie să se limiteze la măsurile de securitate și poate include garanții adecvate, cum ar fi cerința ca persoana vizată să-și dea consimțământul explicit pentru prelucrare.

2) Marketingul direct

În cazul în care datele sunt transferate în scopuri de marketing direct, persoana vizată trebuie să poată „refuza”, în orice moment, utilizarea în aceste scopuri a datelor care o privesc¹⁶.

Legea din Quebec se referă la o listă nominală. Acest concept este similar cu cel al marketingului direct utilizat în directivă. Lista nominală este definită ca fiind o „*listă de nume, numere de telefon, adrese geografice ale persoanelor fizice sau adrese tehnologice la care o persoană fizică poate primi documente sau informații tehnologice*” (secțiunea 22).

Conform legii din Quebec, o astfel de listă poate fi comunicată de către persoana care desfășoară o activitate economică (operatorul de date), fără consimțământul persoanei vizate, în cazul în care comunicarea se efectuează în temeiul unui contract care interzice terților utilizarea sau comunicarea listei sau a informațiilor în alte scopuri decât prospectarea comercială sau filantropică și în cazul în care comunicarea nu aduce atingere vieții private a persoanelor vizate (secțiunea 22)¹⁷. Secțiunea 23 adaugă că „orice persoană care utilizează o

¹⁵ WP12, *Transferul datelor cu caracter personal către țări terțe: Aplicarea articolelor 25 și 26 din directiva UE privind protecția datelor*, adoptat la 24 iulie 1998.

¹⁶ Idem

¹⁷ Pe site-ul web al CAI este disponibil un ghid privind marketingul direct:
http://www.cai.gouv.qc.ca/documents/CAI_FI_marketing_direct_obligation_ent_eng.pdf

astfel de listă în aceste scopuri trebuie să acorde persoanelor vizate o posibilitate reală de a refuza ca datele care le privesc să fie utilizate în scopurile respective”.

În sfârșit, secțiunea 25 prevede în mod explicit posibilitatea de a „se retrage” din listele nominale: *„orice persoană care dorește ștergerea dintr-o listă nominală a informațiilor cu caracter personal care o privesc poate obține ștergerea acestor informații, în orice moment, adresând o cerere orală sau scrisă persoanei care deține sau utilizează lista ”.*

3) Decizii individuale automatizate

În cazul în care scopul transferului este luarea unei decizii automatizate în sensul articolului 15 din directivă, persoana fizică trebuie să aibă dreptul de a cunoaște logica implicată în această decizie și trebuie luate și alte măsuri pentru a proteja interesul legitim al persoanei fizice.

Legislația din Quebec nu prevede norme specifice privind deciziile individuale automatizate, ci mai degrabă norme generale privind deciziile, indiferent dacă acestea sunt automatizate sau nu. Conform articolului 38 din Codul civil al Quebec-ului, *„orice persoană (...) poate examina și poate obține rectificarea unui dosar care o privește și care este deținut de o altă persoană în vederea luării unei decizii în privința sa sau pentru a informa un terț.”*

În plus, legea din Quebec prevede norme specifice privind comunicarea rapoartelor de credit, a reputației și a solvabilității. O persoană care, în scopuri comerciale, personal sau prin intermediul unui reprezentant, întocmește dosare privind alte persoane și elaborează și comunică unor părți terțe rapoarte de credit care vizează caracterul, reputația sau solvabilitatea persoanelor la care se referă informațiile conținute în aceste dosare este un agent de informații cu caracter personal (secțiunea 70). Astfel de persoane fac obiectul unor norme detaliate și trebuie să fie înregistrate la CAI (secțiunile 71-79).

CAI trebuie să păstreze un registru al agenților de informații cu caracter personal, care să conțină datele de contact, precum și orice decizii relevante. Registrul trebuie să fie disponibil publicului. CAI trebuie să furnizeze oricărei persoane, la cerere, cu titlu gratuit, orice extras din registru privind un agent de informații cu caracter personal. CAI trebuie să publice în fiecare an, într-un ziar de largă circulație, o listă a agenților de informații cu caracter personal.

Fiecare agent de informații cu caracter personal trebuie să stabilească, să aplice în activitatea sa economică și să difuzeze norme de conduită care asigură oricărei persoane vizate de un dosar pe care îl deține agentul accesul la acest dosar conform unei proceduri care asigură protecția informațiilor conținute în dosar, fie permițând persoanei în cauză accesul gratuit, în timpul programului normal de lucru al societății agentului, prin intermediul unei consultări telefonice sau într-un loc din zona în care persoana vizată își are domiciliul, fie prin transmiterea unei reproduceri, transcrieri sau copii a dosarului prin poștă sau curier, contra unui tarif rezonabil.

Fiecare agent de informații cu caracter personal trebuie să informeze publicul, la fiecare doi ani, printr-un anunț publicat într-un ziar de largă circulație care apare în toate regiunile din Quebec în care acesta își desfășoară activitatea, în legătură cu:

(1) faptul că deține dosare privind alte persoane, comunică rapoarte de credit care vizează caracterul, reputația sau solvabilitatea persoanelor la care se referă informațiile conținute în dosare unor persoane de care este legat prin contract și primește din partea acestora din urmă informații cu caracter personal privind alte persoane;

(2) drepturile de consultare și de rectificare în ceea ce privește dosarele pe care le deține, ce pot fi exercitate conform legii de persoanele la care se referă informațiile;

(3) pentru fiecare regiune, numele, adresa și numărul de telefon al persoanei căreia i se pot adresa persoanele la care se referă informațiile pentru a-și consulta dosarul, precum și procedura de consultare.

Orice persoană care desfășoară o activitate economică având ca obiect împrumuturile de bani și care consultă rapoartele de credit sau recomandările privind solvabilitatea persoanelor fizice, elaborate de un agent de informații cu caracter personal, trebuie să informeze persoanele respective în legătură cu dreptul lor de acces și de rectificare în ceea ce privește dosarul deținut de agent și să le indice modul și locul în care pot avea acces la rapoarte sau recomandări și pot obține rectificarea acestora, dacă este necesar. Persoana care desfășoară o astfel de activitate economică trebuie să comunice unei persoane fizice, la cerere, conținutul oricărui raport de credit sau al oricărei recomandări pe care a consultat-o pentru luarea unei decizii cu privire la persoana respectivă.

c) Mecanisme procedurale/de asigurare a aplicării

1) Pentru asigurarea unui nivel corespunzător de conformitate cu normele

Potrivit WP12, primul obiectiv al sistemului străin trebuie să fie asigurarea unui nivel corespunzător de conformitate cu normele. Deși niciun sistem nu poate garanta o conformitate de 100 %, unele sisteme, datorită caracteristicilor lor generale și specifice, sunt susceptibile să asigure o mai bună conformitate decât altele.

Un sistem corespunzător este caracterizat, în general, de un nivel ridicat de conștientizare de către operatorii de date a obligațiilor lor și, respectiv, de către persoanele vizate a drepturilor lor și a mijloacelor de exercitare a acestora. Existența unor sancțiuni eficace și disuasive poate avea un rol important în asigurarea respectării normelor, la fel ca și sistemele de verificare directă de către autorități, auditori sau responsabili cu protecția datelor independenți¹⁸.

i. Sensibilizarea operatorilor de date și a persoanelor fizice

¹⁸ Grupul de lucru „Articolul 29”, WP12, 24 iulie 1998.

În primul rând, orice persoană care colectează informații în Quebec trebuie să fie înregistrată la CAI. Registrul este disponibil pentru consultare publică. CAI ține, de asemenea, un registru public al agenților de informații cu caracter personal care, în scopuri comerciale, întocmesc dosare sensibile privind alte persoane și elaborează și comunică părților terțe rapoarte de credit care vizează caracterul, reputația sau solvabilitatea persoanelor respective (secțiunea 70 din legea referitoare la sectorul privat).

Operatorul are obligația de a răspunde oricărei cereri formulate de o persoană vizată cu privire la existența unui dosar și trebuie să comunice acestei persoane toate informațiile cu caracter personal pe care le-a colectat în ceea ce o privește (secțiunile 27 și 28).

La crearea dosarului personal, operatorul comunică persoanei vizate obiectivul dosarului, modul de utilizare a datelor și locul în care va fi păstrat dosarul. Mai mult, dacă operatorul obține, datorită unei părți terțe, unele informații cu caracter personal cu privire la o persoană vizată, acesta indică în dosar sursa datelor (secțiunile 7 și 8 din legea referitoare la sectorul privat).

Site-ul web al CAI conține informații utile care clarifică legislația privind drepturile și obligațiile persoanelor juridice și fizice, iar secțiunea „Știri” este actualizată cu regularitate. Cu toate acestea, Grupul de lucru ar dori să se adauge o secțiune referitoare la transferuri și la transferurile ulterioare, pentru a clarifica normele și practicile care se aplică persoanelor vizate și activităților economice.

Site-ul conține, de asemenea, deliberările și consultările CAI și explică procesul de investigare și inspecțiile. În plus, CAI pune la dispoziție un document în care figurează toți agenții de informații cu caracter personal înregistrați¹⁹. În martie 2013, site-ul a înregistrat o medie lunară de 23 361 de vizitatori²⁰.

ii. Comisia pentru accesul la informații din Quebec

Independența structurală

Dispozițiile privind nominalizarea membrilor CAI sunt cuprinse în Legea privind accesul la documentele deținute de organismele publice și protecția informațiilor cu caracter personal (*Act respecting access to documents held by public bodies and the protection of personal information*)²¹.

Comisia se compune din două divizii: divizia de supervizare și divizia jurisdicțională. Membrii sunt numiți, la propunerea prim-ministrului, printr-o rezoluție a Adunării Naționale,

¹⁹ <http://www.cai.gouv.qc.ca/citoyens/>

²⁰ RAPORTUL ANUAL DE GESTIUNE 2012-2013
http://www.cai.gouv.qc.ca/documents/CAI_RAG_2012-2013.pdf p. 29

²¹ Disponibilă la adresa: <http://www.canlii.org/en/qc/laws/stat/rsq-c-a-2.1/latest/rsq-c-a-2.1.html>

aprobată de cel puțin două treimi din membrii săi. Acest mod de desemnare urmărește garantarea independenței Comisiei față de executiv.

Membrii Comisiei sunt selectați în prealabil conform procedurii de selecție a persoanelor calificate pentru a fi numite membri ai Comisiei, instituită prin regulamentul Biroului Adunării Naționale. Regulamentul poate, în special:

- (1) să determine modul în care o persoană poate solicita funcția de membru;
- (2) să înființeze un comitet de selecție care să evalueze calificarea candidaților la funcția de membru și să emită un aviz cu privire la aceștia;
- (3) să determine componența comitetului și metoda de numire a membrilor acestuia;
- (4) să determine criteriile de selecție de care trebuie să țină seama comitetul; și
- (5) să determine informațiile pe care comitetul le poate solicita unui candidat și consultările pe care le poate efectua.

Conform regulamentului, criteriile de selecție de care trebuie să țină seama comitetul pentru a stabili dacă un candidat este calificat sunt:

- (1) calitățile personale și intelectuale, precum și experiența, cunoștințele și interesul candidatului în domeniul accesului la documentele deținute de organismele publice sau al protecției informațiilor cu caracter personal;
- (2) capacitatea de judecată a candidatului, capacitatea de a asculta, perspicacitatea, pragmatismul, capacitatea de a lua decizii și abilitățile de exprimare; și
- (3) modul în care candidatul percepe funcția de membru al Comisiei²².

Mandatul membrilor Comisiei are o durată fixă de maximum cinci ani.

Codul de etică al membrilor CAI²³ prevede independența acestora. Membrii trebuie, într-adevăr, să își exercite activitatea în mod independent, fără amestec din alte părți. Aceștia trebuie să fie imparțiali și obiectivi (secțiunea II, punctele 3 și 4). Mai mult, li se interzice să se afle într-o situație care ar putea conduce la un conflict de interese (secțiunea III, punctul 11), de exemplu, să exercite mandate politice.

În plus, membrii trebuie să își actualizeze și să își îmbunătățească cunoștințele și competențele necesare pentru îndeplinirea funcției. În conformitate cu punctele 8 și 9, membrii au obligația de a păstra confidențialitatea deliberărilor și a tuturor informațiilor obținute în cursul exercitării funcției.

Independența financiară

²² Disponibil la adresa: <http://www.canlii.org/en/qc/laws/regu/rrq-c-a-2.1-r-5/latest/rrq-c-a-2.1-r-5.html>

²³

http://www2.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/dynamicSearch/telecharge.php?type=3&file=/A_2_1/A2_1R1.HTM

Bugetul CAI este acordat de Ministerul pentru Relațiile cu Cetățenii și Imigrație (*Ministère des Relations avec les Citoyens et de l'Immigration*). Cu toate acestea, pentru a fi complet independentă din punct de vedere financiar, CAI a înaintat în raportul său pe cinci ani din 2002 propunerea ca bugetul său să fie acordat de Adunarea Națională. Această propunere nu a fost adoptată, dar va fi discutată cu ocazia unei reforme a legii din Quebec.

iii. Mijloace și mecanisme de asigurare a aplicării

CAI poate numi inspectori care sunt împuterniciți să pătrundă în incinte în orice moment rezonabil, să solicite prezentarea de documente și de informații, să examineze și să copieze aceste documente. La cerere, persoanele care acționează în calitate de inspectori trebuie să se identifice și să prezinte un certificat care le atestă autoritatea. Acestea nu pot fi urmărite penal pentru un act săvârșit cu bună credință în exercițiul funcției (secțiunea 80).

CAI poate, din proprie inițiativă sau ca răspuns la o plângere, să investigheze orice chestiune legată de protecția informațiilor cu caracter personal, precum și practicile unui operator care prelucrează date cu caracter personal (secțiunea 81). În urma unei astfel de anchete, CAI poate dispune aplicarea măsurilor de remediere corespunzătoare pentru asigurarea protecției informațiilor cu caracter personal și poate stabili termenele de punere în aplicare a acestor măsuri (secțiunea 83).

CAI, membrii săi și orice persoană căreia CAI îi încredințează efectuarea unei anchete în aplicarea Legii privind protecția informațiilor cu caracter personal în sectorul privat sunt investiți pentru anchetă cu competențele și imunitatea prevăzute de Legea privind comisiile de anchetă publică (capitolul C- 37)²⁴, cu excepția competenței de a ordona detenția (secțiunea 85).

Conform legii din Quebec, un ordin emis de CAI ca urmare a unei anchete devine executoriu. Orice persoană direct interesată poate ataca un ordin emis ca urmare a unei anchete.

2) Pentru a oferi persoanelor fizice vizate asistență și sprijin în exercitarea drepturilor lor

Potrivit WP12, al doilea obiectiv al sistemului străin trebuie să fie furnizarea de asistență și sprijin persoanelor fizice vizate, în exercitarea drepturilor lor. Persoana fizică trebuie să își poată exercita drepturile rapid, eficient și fără costuri prohibitive. În acest scop, trebuie să existe un tip de mecanism instituțional care să permită investigarea independentă a plângerilor.

Conform secțiunii 42 din legea din Quebec, orice persoană interesată poate depune la CAI o cerere de examinare a unui dezacord referitor la aplicarea unei dispoziții legislative privind accesul la informațiile cu caracter personal sau rectificarea acestora. Comisia nu poate însă să acorde despăgubiri.

²⁴

Disponibilă la adresa:

http://www2.publicationsduquebec.gouv.qc.ca/dynamicSearch/telecharge.php?type=2&file=/C_37/C37_A.htm

Legea din Quebec prevede sancțiuni dacă prelucrarea datelor cu caracter personal nu se efectuează conform dispozițiilor sale sau dacă o anchetă ori o inspecție sunt obstructionate prin comunicarea de informații false sau inexacte; acestea constau în amenzi cuprinse între 1 000 CAD și 10 000 CAD pentru prima infracțiune și între 10 000 CAD și 20 000 CAD pentru recidivă. Pentru încălcarea dispozițiilor referitoare la transferurile în afara Quebec-ului, amenzile sunt cuprinse între 5 000 CAD și 50 000 CAD și, respectiv, între 10 000 CAD și 100 000 CAD. Sancțiunile aplicate agenților de informații sunt ușor mai ridicate. În cazul în care o infracțiune este săvârșită de o persoană juridică, persoana fizică ce a comandat sau a autorizat actul sau omisiunea care constituie infracțiune, sau care a consimțit la aceasta, poate primi sancțiunea prevăzută (secțiunile 91-93).

3) Pentru a asigura părții vătămate căi de atac corespunzătoare dacă normele nu sunt respectate

Potrivit WP12, al treilea obiectiv al sistemului străin trebuie să fie asigurarea de căi de atac corespunzătoare pentru partea vătămată, dacă normele nu sunt respectate. Acesta este un element esențial care trebuie să implice un sistem jurisdicțional sau de arbitraj independent, care să permită plata de despăgubiri și impunerea de sancțiuni, după caz²⁵.

Legea din Quebec include mai multe mecanisme al căror scop este satisfacerea acestui obiectiv. În special:

- Comisia primește plângeri din partea persoanelor interesate pentru a soluționa dezacordurile;
- medierea;
- Comisia poate, din proprie inițiativă, să investigheze orice aspect referitor la protecția datelor cu caracter personal.

4. REZULTATUL EVALUĂRII

Având în vedere chestiunile ridicate și informațiile obținute, Grupul de lucru atrage atenția Comisiei și a comitetului instituit prin articolul 31 asupra următoarelor puncte:

- În primul rând, Grupul de lucru subliniază că domeniul de aplicare teritorial al legii din Quebec în raport cu PIPEDA trebuie clar definit înainte de luarea de către Comisia Europeană a unei decizii privind adecvarea.
- În al doilea rând, în ceea ce privește principiul transparenței, Grupul de lucru recomandă ca datele de contact ale „persoanei care desfășoară o activitate economică” să fie întotdeauna comunicate persoanei vizate.
- În al treilea rând, în ceea ce privește dreptul de acces, Grupul de lucru reamintește că Directiva 95/46/CE, deși prevede la articolul 13 unele restricții în anumite

²⁵ WP12, *Transferul datelor cu caracter personal către țări terțe: Aplicarea articolelor 25 și 26 din directiva UE privind protecția datelor*, adoptat la 24 iulie 1998.

circumstanțe, nu permite nicio limitare a acestui drept pe baza interesului legitim al operatorului de date.

- În al patrulea rând, Grupul de lucru consideră că este necesară o inițiativă, cum ar fi o modificare legislativă sau o hotărâre a unei instanțe, care să ofere o definiție clară a noțiunii de „informații sensibile”. În plus, Grupul de lucru ar dori să se utilizeze în mod sistematic un nivel de protecție mai ridicat atunci când sunt prelucrate date sensibile și a încurajat autoritățile din Quebec și CAI să depună eforturi în această direcție. Acest nivel de protecție mai ridicat nu trebuie să se limiteze la măsurile de securitate și poate include garanții adecvate, cum ar fi cerința ca persoana vizată să-și dea consimțământul explicit pentru prelucrare.
- În al cincilea rând, Grupul de lucru consideră că principiul transferurilor ulterioare trebuie clarificat în legislația din Quebec. De fapt, pentru orice transfer ulterior trebuie să se utilizeze dispoziții contractuale sau alte dispoziții obligatorii, pentru a asigura un nivel de protecție comparabil cu nivelul de protecție oferit de legislația UE. Nivelul de protecție comparabil se referă la toate principiile privind protecția datelor, nefiind limitat la scopurile prelucrării și la cerința de obținere a consimțământului pentru comunicarea ulterioară a datelor cu caracter personal. Consimțământul nu trebuie promovat ca temei juridic general pentru transferurile ulterioare, întrucât în acest caz destinatarul nu se mai angajează să ia măsuri pentru a asigura un nivel adecvat de protecție; prin urmare, această situație trebuie să rămână o excepție.
- În al șaselea rând, Grupul de lucru ar dori să se adauge pe site-ul CAI o secțiune dedicată transferurilor, care ar putea oferi mai multe detalii referitoare la normele și practicile privind transferurile și transferurile ulterioare în afara Quebec-ului.
- În sfârșit, trebuie precizat că orice decizie privind nivelul de adecvare din Quebec se limitează la domeniul de aplicare al Legii din Quebec privind protecția informațiilor cu caracter personal în sectorul privat.